

3. Orientering om vurdering af trusler, trends og beredskabets robusthed ift. terror

Sagsnr.: 2020-0003994

Bestyrelsen forelægges redegørelse omkring vurdering af trusler, trends og erfaringer samt, hvordan disse påvirker robustheden af beredskabet i forhold til terror til orientering jf. 'Terrorstrategi for Hovedstadens Beredskab I/S', som bestyrelsen godkendte den 13. januar 2016. Endvidere orienteres bestyrelsen om status på implementeringen af 'Terroranalyse 2016', der blev godkendt af bestyrelsen den 26. april 2017.

Punktet har været drøftet i Arbejdsudvalget på udvalgets møde den 16. september 2020. Arbejdsudvalget anbefaler indstillingen overfor bestyrelsen.

Indstilling

Til orientering.

Sagsfremstilling

Det fremgår af 'Terrorstrategi for Hovedstadens Beredskab I/S', som bestyrelsen godkendte på bestyrelsesmødet den 13. januar 2016, at Hovedstadens Beredskab efter behov og en gang årligt, udarbejder en redegørelse til bestyrelsen med vurdering af trusler, trends og erfaringer samt, hvordan disse påvirker robustheden af beredskabet i forhold til terror. Bestyrelsen fik senest en redegørelse herom på bestyrelsesmødet i juni 2019.

Indledningsvist bør det nævnes, at i november 2019 blev 'Bekendtgørelse om risikobaseret dimensionering af det kommunale redningsberedskab', ændret således, at terror nu eksplicit er tilføjet som ansvarsområde, hvilket betyder, at det kommunale redningsberedskab både skal udarbejde, planlægge og kunne yde en indsats i forhold til lokale risici, forsvarlig forebyggende, begrænsende og afhjælpende indsats mod skader på personer, ejendom og miljøet ved ulykker og katastrofer, herunder terror- og krigshandlinger. Bestemmelsen er en udmøntning af en tidligere ændring af beredskabsloven.

Hovedstadens Beredskab har derfor, blandt andet med afsæt i terroranalysen fra 2016, forholdt sig særskilt til terror i forslag til RBD 2021+ jf. punkt 2 på nærværende dagsorden - herunder i afsnit 5.7 samt i beskrivelsen af kapacitetsområder og niveauer, primært vedr. SIKS, i afsnit 9.7, og i den tilhørende scenarieanalyse 'Terror og andre sikkerhedshændelser' i afsnit 9.13.

Vurdering af trusler og trends

Både Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) i 'Efterretningsmæssig Risikovurdering', november 2019, og Politiets Efterretningstjenestes Center for Terroranalyse (CTA) i 'Vurdering af terrortruslen mod Danmark', marts 2020, konkluderer, at terrortruslen mod Danmark, og især hovedstadsområdet, fortsat er 'alvorlig', og at det er militant islamisme, der udgør den væsentligste terrortrussel. Både i december 2019 og i april 2020, blev flere personer anholdt for at have planlagt og forberedt terrorangreb i Danmark.

Både FE og CTA vurderer imidlertid, at trusselsbilledet er blevet ændret. Dette skyldes blandt andet, at IS ikke længere har et territorium i Syrien/Irak, og at gruppens evne til at gennemføre komplekse, dirigerede terrorangreb i Vesten, herunder i Danmark, er blevet reduceret. Også IS' officielle propagandamaskine er blevet svækket, og både kvantiteten og kvaliteten af propagandaen er faldet markant. Al-Qaida har fortsat ambitioner om at ramme mål i Vesten, men råder ikke over de samme kapaciteter som tidligere. Udviklingen i det globale trusselsbillede afspejler sig i angrebsstatistikken, der viser, at der siden efteråret 2017 har været et markant fald i antallet af militant islamistiske terrorangreb i Vesten.

Den væsentligste trussel på nuværende tidspunkt udspringer derfor fra enkeltpersoner og mindre celler, som udfører relativt simple angreb med begrænset planlægning og begrænsede ressourcer. Hjemvendte fremmedkrigere kan ligeledes udgøre en trussel mange år frem.

Samtidig konkluderer både FE og CTA, at der er sket store forandringer i trusselsbilledet, og det ikke alene er blevet mere komplekst. Det er også blevet mere hastigt omskifteligt og dermed uforudsigeligt.

Eksempelvis vurderer CTA, at terrortruslen fra højreekstremister i Danmark er øget. Dette hænger først og fremmest sammen med, at der siden foråret 2019 har været en række højreekstremistiske terrorangreb i Vesten udført af soloaktører, hvis radikaliseringsproces primært er foregået på onlinefora. Blandt disse angreb var et omfattende angreb i marts 2019 i Christchurch, New Zealand, der bidrog til at inspirere til efterfølgende højreekstremistiske angreb.

Det er også blevet et grundvilkår, at der er en meget høj cybertrussel mod Danmark, konkluderer FE i førnævnte trusselsvurdering, hvor angreb fra både kriminelle og statslige aktører truer danske interesser. Flere typer af aktører angriber internettets infrastruktur, hvilket kan påvirke tilliden til, at almindelig it-sikkerhed beskytter danske virksomheder og myndigheder tilstrækkeligt. Cyberkriminalitet kan i værste fald betyde, at virksomheder og myndigheder ikke kan levere samfundsvigtige ydelser. For beredskabet er Alarm- og Vagtcentralens samt den databaserede kommunikation og informationssøgning vitale funktioner, der skal og bliver sikret med afsæt i de løsninger, der vurderes blandt de bedste og sikreste. It og it-sikkerhed er af samme årsag et højt prioriteret område i Hovedstadens Beredskab.

Selv om terrortruslen er ændret, er det vigtigt at bemærke, at samme scenarier og skadesbilleder kan forekomme ved voldsomme optøjer, bandeopgør og andre tilsvarende handlinger eller massetilskadekomst generelt. Et eksempel er det sidste års tids bandekonflikter, som har medført voldsomme skyderier og eksplosioner. I perioden

har der været over 15 eksplosioner i hovedstadsområdet, der ramte biler, virksomheder og boliger, og hvor de fleste af disse var banderelaterede. Endvidere har der været flere alvorlige skyderier, mange på åben gade. Bandekonflikterne er i dag på en helt anden måde end tidligere rykket ud i det offentlige rum, hvilket også betyder, at der er større risiko for, at civile/uskyldige bliver påvirket. Et andet eksempel på denne slags scenarier er de voldsomme uroligheder, der ramte USA i foråret efter, at George Floyd døde i forbindelse med en anholdelse. Protesterne og urolighederne startede lokalt i Minneapolis, men spredte sig hurtigt både nationalt og internationalt.

Denne udvikling skal ses i lyset af, at der, som beskrevet i terroranalysen, er sket en stigende radikalisering i samfundet. Moral og etik har ændret sig markant, hvorfor afstanden og differentieringen mellem terrorisme, ekstremistiske og kriminelle miljøer er blevet langt mindre. Beredskabet vil derfor ofte støde ind i situationer, hvor trusselsbilledet i forbindelse med eksempelvis bandeopgør og andre alvorlige kriminelle handlinger, er det samme scenarie og skadespanorama, som også er kendetegnende for et muligt terrorangreb.

Af vedlagte bilag fremgår en beskrivelse af de hændelser, hvor Hovedstadens Beredskabs terrorberedskab har været aktiveret fra primo 2019 til juli 2020 tillige med en kort beskrivelse af udvalgte terrorangreb, primært i Europa, i perioden maj 2019–juli 2020.

Robustheden i Hovedstadens Beredskab i forhold til vurderingen af trusler og trends

Vurderingen af robustheden tager afsæt i en status på implementeringen af Terroranalyse 2016.

Den fortsatte implementering af de forskellige tiltag i forlængelse af terroranalysen har været påvirket af nedlukningen ifm. håndteringen af COVID-19. Det er især afholdelsen af praktiske øvelser, der er blevet påvirket. Flere af øvelserne er blevet aflyst og/eller udskudt til sidste del af 2020 eller 2021.

Der har i løbet af sidste del af 2019 og første del af 2020 været fokus på:

- fortsat at sikre og optimere en hurtig og effektiv alarmering, og respons til skadesteder.
- uddannelse af mandskabet til på egen hånd at arbejde på ikke-sikrede skadesteder, alternativt at arbejde under sikring af politiet.

I vedlagte bilag gives en uddybende status på implementeringen, herunder de områder, hvor der fortsat arbejdes med at oparbejde den fornødne kapacitet.

Fremadrettet vil robustheden blive vurderet i forhold til implementeringen af den kommende RBD 2021+.

Beslutning i bestyrelsen den 30. september 2020

Til orientering.

Fraværende: Ninna Hedeager Olsen, Simon Aggesen